

РЕЦЕНЗИЯ

на представените трудове за участие в конкурс за академичната длъжност „ДОЦЕНТ” по професионално направление 2.3.Философия (Реторика), обявен от СУ „Св. Климент Охридски“ в ДВ, бр.61, от 02 август 2022г.

Рецензент: проф. д-р Маргарита Йорданова Пешева

Кандидат: Яна Красимилова Събева

1.Обобщени данни за кандидата (научноизследователска, преподавателска и академична дейност).

Научно-изследователската дейност на кандидатката Яна Събева се основава на следните основни научни факти:

Гл. ас. д-р Яна Събева е представила за участие в този конкурс **3 научни монографии**-оригинална монография/основен хабилитационен труд на тема:”*Реторически аспекти на интегрираните маркетингови комуникации в условията на пандемия*”, София, УИ ”Св.Климент Охридски”, 2022г., **рецензирана**; оригинална научна монография, която не е представена като основен хабилитационен труд, на тема:”*Реторика и кризисни комуникации. Анализ на кризите на 2020г. и 2021г.*”,София, УИ”Св.Климент Охридски”, 2022г., **рецензирана**, и публикувана монография на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на ОНС”доктор” на тема :”*Невербално общуване в бизнес комуникацията*”, София, УИ ”Св.Климент Охридски”,2020г., **рецензирана** .

В раздел „Научни трудове и публикации по темата на конкурса” кандидатката Яна Събева е представила за участие в този конкурс: **6 статии с научно рецензиране**, чието съдържание е в следните научни области: *реторика и управление на комуникационните кризи в образованието в периода 2020-2021г.; културни специфики и бизнес реторика:развитие и перспективи за бъдещи изследвания; реторически аспекти и комуникационни специфики на протестите от 2020г.; ефективна комуникация и техники за разрешаване на юношески конфликти в онлайн среда; реторика и отчуждение във виртуална среда и реторика и екология: връзки и взаимодействия.*

В раздел ”Всички научни публикации”, кандидатката Яна Събева е представила **3 научни монографии, 1 авторска научна статия** в чуждестранно или международно индексирано/реферирано списание, **5 научни статии и доклади**, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове и **7 научни статии в тематични сборници**, издадени в България. Тези научни публикации са в следните научни области: *реторика на управление на комуникационните кризи в образованието в периода: 2020-2021г.; културни специфики и бизнес реторика; предизвикателства пред съвременния PR след пандемията; роля и приложение на реторическите техники в съвременните маркетингови компании;*

ролята на дигиталната комуникация при изграждане на съвременни PR кампании; реторически аспекти и комуникационни специфики на протестите от 2020г.; образователни и професионални изисквания към съвременния политически PR специалист; аргументативност на невербалното в епохата на социалните медии; ефективна комуникация и техники за разрешаване на юношески конфликти в онлайн среда; кризи и политическата комуникация в България в периода 2001-2005г.; реторика и отчуждение във виртуална среда; специфики на бизнес комуникацията в България в първите години на прехода; реторика и екология: връзки и взаимодействия.

Кандидатката Яна Събева има **участия с доклади в 11 научни конференции**, посветени на *отчуждението в съвременното българско общество; измерения на компетентността; обща и сравнителна реторика; екология и гражданско общество; преходът и политическите езици; преходът и паралелната държава; юношеството като преход между детството и зрелостта и др.* Всички представени научни публикации изцяло отговарят на темата на този конкурс.

Основен хабилитационен труд на кандидатката е нейната научна монография на тема: *”Реторически аспекти на интегрираните маркетингови комуникации в условията на пандемия”*, София, УИ ”Св.Климент Охридски”, 2022г. Монографията задълбочено анализира реторическите аспекти в интегрираните маркетингови комуникации (ИМК) в условията на глобална пандемия, която внася съществени промени в житейския стереотип на човека, в неговите потребности и възможности за социално общуване. Авторката Яна Събева поставя на фокус развитието на бранд комуникацията в новите пандемични условия, които оказват силно влияние върху структурата и развитието на рекламата и пиара в дигитална среда. Те създават коренно различни етични стандарти - в начина на живот и отношенията на потребителя към медиите/ онлайн комуникациите/медийните герои. Теоретичният анализ подходящо се онагледява с мнението на бизнеса, което се представя на читателя в четири авторски интервюта с известни бизнес мениджъри , които работят в сферата на корпоративните комуникации. Те съдържат богат и разнообразен практически опит, който надгражда теоретичния анализ с допълнителни професионални аргументи.

Следователно, актуалността на тази монография се определя от две основни променливи:

- **избор на оригинален научно-изследователски проблем**, който се основава на теоретичен и емпиричен анализ на реторическите аспекти на ИМК- в условията на глобална пандемия- представяне на проблема в научните изследвания, но и в оценката на бизнеса за него ;

- **използване на съвременни изследователски техники** за неговия научен анализ и осветляване, които съчетават инструменти и индикатори от различни научни области- *дигитален маркетинг, реторика, медиазнание, дигитална реклама и пиар, онлайн комуникация и др.*

Преподавателската дейност на кандидатката Яна Събева има следните фактически стойности:

В периода от 2018г. досега тя е титулярен преподавател и главен асистент в катедра „Реторика” във Философски факултет на СУ ”Св. Кл. Охридски”. Преподава в ОКС ”Бакалавър” и ОКС ”Магистър” следните учебни дисциплини: „Реторика”; „Бизнес реторика”; ”Убеждаваща комуникация и диалог”; „Връзки с обществеността”; ”Ancient rhetoric and philosophy” на английски език; ”Информационни и комуникационни технологии в обучението и работа в дигитална среда”; ”Комуникативни умения”; ”Реторика и комуникативни умения”; ”Политически маркетинг”; ”Невербална комуникация в публичната реч и деловото общуване”; ”Комуникативни умения в образователната среда”; ”Бизнес комуникация”; ”Технология на преговорите”; ”Реторика във виртуалното пространство” и др. Активно работи с дипломанти от бакалавърските и магистърските програми . Има ръководство на **5 магистърски тези**, които успешно са защитени. За учебната 2020/2021г. тя има **588,2 часа** учебна заетост, от които **420ч.** са аудиторна заетост.

Гл.ас.д-р Яна Събева има експертна дейност и участия в изпитни комисии за защита на магистърски тези. Тя е съставител, като част от екипа, на сборник с материали от национална научна конференция по Обща и сравнителна реторика, които са в областта на: *реториката във виртуалното пространство, комуникационни дефицити и кризисно лидерство; ролята на културите при трансграничните преговори; особености и значение на бизнес комуникацията в разпространението и представянето на цигари в търговската мрежа.*

Академичната дейност на кандидатката гл. ас. д-р Яна Събева има следните фактически стойности:

-Яна Събева е член на *Общото събрание на ФФ на СУ”Св.Кл. Охридски”;*

-Яна Събева е член на *редколегията на електронното списание „Реторика онлайн” от неговия старт до сега;*

-Яна Събева е редовен член на *Българското дружество за връзки с обществеността, БДВО;*

-Яна Събева е член на *УС на Българското дружество за връзки с обществеността БДВО;*

-Яна Събева е член на *комисията по професионална етика в Българското дружество за връзки с обществеността, БДВО;*

-Яна Събева е доброволец и член на *Управителния съвет на Общество.бг-независими създатели на електронни инструменти за бърза и удобна връзка държава- граждани;*

- Яна Събева е участник на различни позиции в проекти на неправителствени организации и компании като: *Национална мрежа за децата; Директ медиа Крес; Спиди АД; Община Варна; Европейски пациентски форум и др.*

2. Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидатката

гл. ас. д-р Яна Събева.

Научните трудове на кандидатката Яна Събева напълно отговарят на условията, и те могат да се приемат за оценка в този конкурс. Научни аргументи:

-Представените 3 научни монографии от кандидатката Яна Събева за участие в този конкурс напълно отговарят на обявената тема на конкурса в областта на реториката:

-Първата научна монография, която е основен хабилитационен труд, е на тема: "Реторически аспекти на интегрираните маркетингови комуникации в условията на пандемия", София, УИ "Св.Климент Охридски", 2022г.

На първо място, монографията има съществен принос в анализа на бранд комуникациите в условията на глобална пандемия, които кардинално променят развитието и перспективите на дигиталната реклама и пиара. Днес те функционират в условията на свито потребление и ограничени комуникационни практики. Търсенето на свързаност между интегрираните маркетингови комуникации, тяхната различна роля и функции в условията на пандемия, прави монографията особено ценна и действително първа по рода си в българските анализи по реторика, дигитален маркетинг и онлайн комуникации.

На второ място, монографията анализира развитието на дигиталната реклама и пиара в световен контекст - в новите пандемични условия. Авторката изследва кардиналната им промяна, вследствие на засилваща се пандемия, която създава нови етични стандарти, и налага коренно различни кризисни комуникации и медийни практики.

На трето място, монографията разглежда актуалното значение на работодателския брандинг, комуникацията с външните и вътрешните аудитории, основните комуникационни канали и медийно-реторически инструменти. Авторката дефинира необходимостта от въвеждане на интердисциплинарен подход, чрез който може да се направи задълбочен анализ на кардиналната промяна в интегрираните маркетингови комуникации в условията на пандемична криза.

На четвърто място, монографията е първото у нас научно изследване, което цялостно разглежда някои основни реторически аспекти на ИМК- разгръщането на визуалната и виртуалната реторика, инфлуенсърите в ролята им на "новите оратори" в социалните мрежи, модерната корпоративна репутация в онлайн среда.

На пето място, монографията респектира с практическата си приложимост-авторката е провела няколко интересни интервюта, в които представя мнението на бизнеса относно развитието на дигиталния маркетинг, рекламата и реторическите практики в пандемични условия. Това придава на монографията приложно-практически характер, който усилва валидността на извършените теоретични изследвания и направените научни изводи.

-Втората научна монография е на тема: "Реторика и кризисни комуникации. Анализ на кризите на 2020г. и 2021г.", София, УИ "Св.Климент Охридски", 2022г.

В нея се разглеждат кризисните комуникации в контекста на реториката. Представят се основните реторически стратегии и инструменти за управление на кризисните комуникации. В монографията е публикувано изследване, което проследява приложението на реторическите стратегии и инструменти при управлението на репутацията в условията на криза на три фармацевтични компании: "Астра Зенека"; „Модерна" и „Пфайзер". Фокус на изследването са техните комуникационни кампании, които съпътстват пускането на първите ваксини срещу COVID-19 на пазара, и кампанията по насърчаване на ваксинационния процес.

-Третата научна монография е на тема: "Невербално общуване в бизнес комуникацията". В нея се анализира понятийния апарат, който се отнася до бизнес комуникацията, реторическата аудитория, комуникационния шум и културните различия. Обстойно се разглеждат някои реторически аспекти в бизнес преговорите, и развитието на бизнес реториката. Направено е изследване на невербалното поведение на някои представители на българския бизнес сектор.

Представените научни трудове на кандидатката Яна Събева, по количествени и качествени показатели, получават отлична оценка. Научни аргументи:

- Кандидатката Яна Събева има общо 720 точки по всички показатели при изпълнението на минималните национални изисквания по чл.26 от ЗРАСПБ;

-Кандидатката Яна Събева професионално и много компетентно разглежда актуалните проблеми на реториката в 3 научни монографии, 6 статии с научно рецензиране, 1 авторска научна статия в чуждестранно или международно индексирано/реферирано списание, 5 научни статии и доклади публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томовете.

3.Основни приноси в научната, научно-приложната и преподавателската дейност на кандидатката гл.ас.д-р Яна Събева:

Научната дейност на кандидатката Яна Събева разработва нови изследователски полета и научни проблеми, които обосновават нова теория, теза и хипотеза, свързани с темата на този конкурс:

-Научната монография „Реторически аспекти на интегрираните маркетингови комуникации в условията на пандемия" осъществява цялостен анализ на бранд комуникацията в условията на пандемия, който е пръв по рода си в българските изследвания по реторика. Това е първото научно изследване у нас, което цялостно разглежда основните реторически аспекти на ИМК- разгръщането на визуалната и виртуалната реторика, инфлуенсърите в ролята им на "новите оратори" в социалните мрежи , модерната корпоративна репутация в онлайн среда.

-Монографията анализира развитието на дигиталната реклама и пиара в световен контекст - в необичайните пандемични условия. Авторката изследва кардиналната

им промяна, вследствие на засилваща се пандемия, която създава нови етични стандарти, и налага коренно различни кризисни комуникации и медийни практики.

Кандидатката Яна Събева доказва с нови средства някои съществени аспекти на вече съществуващи теории и хипотези, в съответствие с темата на конкурса:

-разгледани са предизвикателствата и перспективите пред практическото приложение на реториката в развитието на модерния маркетинг и пиар;

-обобщени са основните специфики на интегрираните маркетингови комуникации преди и след пандемията;

-задълбочено са аргументирани някои основни реторически постановки при създаване на маркетингово, рекламно и пиар съдържание;

-обоснована е необходимостта от въвеждане на мултидисциплинарен подход при дизайна и управлението на маркетингови и пиар компании, който включва определени реторически стратегии и инструменти;

-анализирано е развитието на бранда и пиар комуникацията в условията на пандемия, и са формулирани основните фактори, които в близко бъдеще ще оказват влияние върху нея.

Научно-приложната дейност на кандидатката Яна Събева разработва нови изследователски полета и научни проблеми, които пряко са свързани с темата на този конкурс:

-изведени са някои основни комуникационни практики в условията на пандемия, и са анализирани основните реторически инструменти в тяхното развитие;

-разгледано е влиянието на културните специфики върху ефективността на бизнес реториката;

-изследвани са начина и честота на дистрибуция на корпоративни/организационни новини на чужди пазари;

-проведено е емпирично проучване и са представени български практики на използване на корпоративната реторика, приложени към съответните културни специфики;

-направен е обстоен анализ на спецификите на съвременния оратор в онлайн среда;

-систематизирани са основните прилики и разлики в работата на традиционните медии и социалните мрежи;

-формулирани са изводи и препоръки за създаване на ефективно рекламно и пиар съдържание, предназначено за онлайн среда;

-разгледан е приноса на реторическите инструменти при комуникацията на граждански движения и каузи, и е аргументирана необходимостта от тяхното използване.

Кандидатката Яна Събева притежава реализиран научен, научно-приложен и образователен ефект в своята научна и преподавателска работа, в съответствие с темата на този конкурс:

-Кандидатката има авторски участия в общо **8 научно-изследователски и приложни проекти** по линия на Фонд „Научни изследвания” към МОН и други организации, които се отнасят до: *реторика и съвременни комуникации/планиране, изграждане и провеждане на пиар кампании на корпоративен клиент/изграждане и развитие на комуникационна стратегия за политиките на ЕС и др.*

-В рамките на тези 8 проекти, кандидатката е научен ръководител на **5 научно-изследователски и приложни проекти**, които се отнасят до: *организиране на комуникационна кампания на корпоративен клиент с възложител Директ Медия Крес; изработване на стратегия за развитие на публичния образ на сдружение „Национална мрежа за децата”; планиране, изграждане и провеждане на пиар стратегия на „Спиди” АД и др.*

-Кандидатката е член на научния колектив и консултант-обучител и в **3 научно-приложни проекти**, които са в областите: *реторика и съвременни комуникации; функциониране на Областен информационен център- гр.Варна; Варна- европейска младежка столица; стратегически комуникации и информационни кампании на Европейския пациентски форум.*

Кандидатката Яна Събева има приноси за въвеждане на методи, подходи, теоретични модели, които пряко се отнасят до темата на този конкурс:

-„Създаване на комуникационна стратегия на сдружение „Национална мрежа за децата”, 2019г., **Научен ръководител**; -

-„Стратегия за развитие на публичния образ и идентичността на сдружение „Национална мрежа за децата”, 2020г., **Научен ръководител**;

-„Организиране на комуникационна кампания за корпоративен клиент”, Възложител: Директ медия Крес, 2021г.; **Научен ръководител**;

-„Изграждане и провеждане на пиар стратегия на „Спиди” АД”, **Научен ръководител**

-„Реторика и съвременни комуникации: перспективи и възможности”-ФНИ на МОН, 2022г., **член на научния колектив**;

Кандидатката Яна Събева има следните значими приноси за науката и практиката, в съответствие с темата на този конкурс:

- „Реторически аспекти на интегрираните маркетингови комуникации в условията на пандемия”, София, УИ ”Св.Климент Охридски”, 2022г. **Рецензирана.**

- ”Реторика и кризисни комуникации. Анализ на кризите на 2020г. и 2021г.”, София, УИ ”Св.Климент Охридски”, 2022г. **Рецензирана.**

- Разгледани са предизвикателствата и перспективите пред практическото приложение на реториката в развитието на модерния маркетинг и пиар;

- Обобщени са основните специфики на интегрираните маркетингови комуникации преди и след пандемията;

- Аргументирани са някои основни реторически постановки при създаване на маркетингово, рекламно и пиар съдържание;

- Обоснована е необходимостта от въвеждане на мултидисциплинарен подход при дизайна и управлението на маркетингови и пиар компании, който включва определени реторически стратегии и инструменти;

- Анализирани е развитието на бранда и пиар комуникацията в условията на пандемия, и са формулирани основните фактори, които в близко бъдеще ще оказват влияние върху нея.

- Кандидатката показва значими приноси за науката и практиката и чрез цитатите на нейни публикации-Central and Eastern European Online Library/CEEOL/-**Ицитирани**; Google наука- **1 цитирани**; цитирания, установени от автора-**15 на брой и 1 рецензия**; Российский индекс научного цитирования е Library.ru/РИНЦ/- **1 индексирани публикации**; публикации, отразени в библиотечни каталози-Националната библиотека „Св.св.Кирил и Методий”-**6 публикации**, Университетска библиотека „СВ.Кл.Охридски”- **6 публикации**, World Catoclc- **3 публикации**, Library of Congress-**1 публикация**;

- Голяма част от научните приноси на Яна Събева, направени в многобройни публикации, се доказват и от нейното **членство в редколегии, редакторство и съставителство на научни сборници, членство в неправителствени и професионални организации** в областта на комуникациите и връзките с обществеността.

- Кандидатката е член на онлайн списанието „Реторика онлайн”;

- Кандидатката е съставител като част от научния колектив на сборник от научни съобщения на Национална научна конференция по „Обща и сравнителна реторика”, 2018г.;

- Кандидатката е член на „Българско дружество за връзки с обществеността”;

-Кандидатката е член на Управителния съвет на „Българско дружество за връзки с обществеността“;

-Кандидатката е член и доброволец на Управителния съвет на Общество.БГ-независими създатели на електронни инструменти за бърза и удобна връзка „държава-гражданин“.

-Кандидатката им участия със секционни доклади в **II национални и международни научни конференции**, от които един пленарен доклад, във формата на т.нар. *keynote speech*, които са посветени на следните проблеми: формиране на компетентности в съвременната образователна реалност; дигитално фабрикуване на съгласие; комуникационни възможности и предизвикателства във виртуалното пространство; етнография на бедствията; новите реалности и политическата наука; Изгубени в превода: пиари и журналисти по пътя към чиста информационна среда; обща и сравнителна реторика; Отчуждението в съвременното българско общество и др.

-Кандидатката е участник на различни позиции в **проекти на неправителствени организации и компании като:** „Национална мрежа за децата“; „Директ медия Крес“; „Спиди АД“; Община- гр. Варна; Европейски пациентски форум и др.

4. Бележки и препоръки

Представената научна и научно- приложна продукция на кандидатката гл.ас.д-р Яна Събева напълно отговаря на необходимите научни изисквания за участие в конкурс за придобиване на академичната длъжност „доцент“ в катедра „Реторика“ на Философски факултет на СУ ”Св. Климент Охридски“. Научни аргументи:

-Кандидатката Яна Събева има **достатъчно по обем и тематично разнообразие научна продукция;**

-Тази научна продукция показва високо качество, за което говорят **цитатите на нейните научни изследвания в Университетски каталози у нас и в чужбина;**

-Кандидатката Яна Събева активно участва в **национални проекти по линия на ФНИ на МОН**, както и в регионални проекти по линия на отделни корпоративни клиенти;

-Кандидатката Яна Събева преподава **основни научни дисциплини в катедра „Реторика“ на ФФ на СУ” Св. Кл. Охридски“** като: Реторика; Бизнес реторика; Убеждаваща комуникация и диалог; Връзки с обществеността; Информационни и комуникационни технологии в обучението и работата в дигитална среда; Комуникативни умения; реторика и комуникативни умения; Невербална комуникация в публичната реч и деловото общуване; Комуникативни умения в образователна среда и др.

-Кандидатката Яна Събева **активно работи с дипломанти от бакалавърските и магистърските програми на ФФ на СУ” Св. Кл. Охридски**. Тя чете различни курсове

лекции в магистърските програми като :Бизнес комуникация; Технология на преговорите;Връзки с обществеността; Реторика във виртуалното пространство; Реторика и комуникативни умения за медици и др.

-Кандидатката Яна Събева умело съчетава теоретичните изследвания- и изследванията, които имат практико-приложна насоченост, което значително разширява територията на приложимост на съвременната реторика- в условията на глобална пандемия и силно влияние на социалните мрежи.

Тези научни аргументи ми дават необходимите професионални основания да формулирам своята изцяло положителна оценка за научните и професионалните качества на кандидатката Яна Красиминова Събева, единствен участник в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент” в катедра „Реторика” на Философски факултет на СУ ”Кл. Охридски”.

5. Заключение.

Цялостният много подробен преглед на научно-изследователската, преподавателската и академичната дейност на кандидатката гл.ас.д-р Яна Красиминова Събева ми дава необходимите научни основания да формулирам своята изцяло положителна оценка за нейната научно-изследователска, преподавателска и академична дейност. Научни мотиви за тази оценка:

-Кандидатката Яна Събева има голяма по обем, и респектираща, като професионално качество, научна продукция, която предизвиква научен респект. Нейните научни изследвания се основават на наши и чужди източници, които показват професионалната ѝ компетентност, която ѝ позволява да предложи оригинални научни тези и дефиниции, като аргументира свои научни прогнози за развитието на съвременната реторика в условията на глобална пандемия;

-Кандидатката Яна Събева е представила за участие в този конкурс 3 оригинални научни монографии, което значително надхвърля необходимите изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент”;

-Кандидатката Яна Събева е участник в редица научно-изследователски и научно-приложни проекти, което ѝ позволява да провери и изследва в практиката редица свои теоретични постановки;

-Кандидатката Яна Събева има много активна преподавателска дейност- тя преподава редица учебни дисциплини на български и английски език, голяма част от които изцяло са в темата на този конкурс;

Като изхождам от високото професионално качество на научните изследвания на кандидатката, от нейната богата и разнообразна преподавателска дейност, от многобройните ѝ участия в редица научно-изследователски и приложни проекти, от многобройните ѝ участия с доклади в национални и международни научни форуми, от

*нейното членство в научни и професионални организации, **напълно убедено** препоръчвам на уважаемите членове на научното жури да присъдят академичната длъжност „доцент” на Яна Красимилова Събева, която е единствен участник в този конкурс, обявен в професионално направление 2.3.Философия (Реторика), ДВ, бр.61 от 02 август 2022г.*

гр.София, 07 декември 2022г.

Рецензент: проф. д-р Маргарита Пешева